

potrebo primernih odredb, ki naj služijo v to, da se letina obvaruje uničenja ali zle poškodbe. Občinstvo pa je ponovno poučiti o veliki važnosti letošnjih pridelkov s pozivom, da naj jih skrbno varuje pred požari in hudobnimi naklami. Vsem in povsod je skrbeti za to, da se pravočasno prepreči in onemogoči kakršnokoli poškodovanje letošnjih pridelkov.

Komisijonarji vojnega zavoda za promet z žitom. Poroča se nam: Graška podružnica vojnega zavoda za promet z žitom naznanja, da se je imenovalo razven že objavljenih komisijonarjev še sledeče: v političnem okraju Brežice gosp. Martina Jug v Sv. Petru pri K. in g. Jožefa Druškovič v Kozjem; v političnem okraju Slov. Gradec pa g. Eduarda Draxler na Muti in g. Adolfa Orel v Šostanju.

Črne čevlje je vojno ministerstvo za vojake odpravilo. Nosilo se bode torej le rujavke čevlje.

Dezerter. Iz Radgone pobegnil je tržaški enoletni prostovoljec 97. inf. regimenta Viktor Trouve.

Otrok poparjen. Vsled neprevidnosti bila je enoletna Josepina Maierič v Mariboru od delavčeve žene Marije Petek z vrelim mlekom poparjena. Otrok se prepeljal v bolnišnico, kjer pa je kmalu nato umrl.

Umrli je v Ptuj g. sodnijski nadoficijant Alojz Toplak v 35. letu svoje starosti. N. p. v m.!

Lastno hišo zažgal. Iz Celja se poroča: Dne 30. p. m. izbruhnil je pri posestniku Jakoba Kandušer v Savi ogenj, ki je stanovalno hišo vpepelil. Kot požigalca zaprli so Kandušerja samega. Kandušer je pijanec in so ga hoteli pod kuratelo postaviti. Da bi dobil preje še zavarovalnino v znesku 1200 kron, zažgal je hišo. Misli je, da bode tudi hiša sosedga Gaberšeka zgorela, nad katerim se je hotel maščevati. Pa to so ljudje preprečili.

General infanterije Evgen baron Albori umrl. Kakor poroča kor. urad, umrl je na Dunaju bivši deželni šef v Bosni in Hercegovini, generalni inšpektor čet, general infanterije Evgen baron Albori.

Pravična izpmemba. Graški listi poročajo, da so na vojašnici v Schlaudern izpremenili napis. Doslej je bilo tam napisano: Regiment št. 28, kralj Viktor Emanuel III. italijanski. (To je namreč regiment iz Prage!) Sedaj so ta napis odstranili. Na njegovem mestu je z velikimi črkami napisano "Cesarja Franca Jožefa vojašnica". — Več o tej stvari z ozirom na cenzuro ne moremo pisati.

Ženski gefreiter. Pred kratkim se je z vojaškim vlakom iz Ogrskega pripeljala neka 25letna ženska v obleki vojaka. Lase je imela pod čepico. V Zidanem mostu so jo vstavili, preoblekli v žensko obleko ter oddali v občinski zapor, od koder so jo zopet nazaj na Ogrsko poslali. Rekla je, da je spremljevala svojega zaročenca in ker ni drugače mogla z vojaškim vlakom, se je preoblekla v vojaško obleko.

Dne 14. septembra v Golobinjeku**, okr. Kozje; v Judenburgu (z enoletno živino); v Ljutomeru*; pri Sv. Ani na Krempkeru** okr. Cmurak; v Ormožu (svinjski sejem); pri Št. Mibaleu nad Leobnom (sejem z mурopoljsko plamensko živino); pri Sv. Jakobu*, okr. Bruck; v Špitalu na Semeriku*, okr. Mürzzuschlag; v Petrovčah*, okr. Celje; v Vitanju*, okr. Konjice; v Köflachu*, okr. Voitsberg; pri Sv. Petru, okr. Oberwölz; v Gradcu (sejem s porabno živino).

Dne 15. septembra v Ivnicu**, v Zdo-lah**, okr. Brežice; pri Sv. Mihaelu nad Leobnom (sejem z žrebeti); v Arvežu (sejem z drobnico); pri Sv. Vidu**, okr. Lipnica; v Imenem (svinjski sejem), okr. Kozje; v Ptuj (svinjski sejem).

Dne 16. septembra na Bregu pri Ptuj (svinjski sejem); v Čermožšah*, okraj Rogatec; na Doberni**, okr. Celje; v Gradcu (klavni sejem).

Dne 17. septembra v Kapelah**, okr. Brežice; v Rogatu (svinjski sejem); v Nenbergu*, okr. Mürzzuschlag; v Gradcu (sejem s klavno živino).

Dne 18. septembra v Brežicah (svinjski sejem).

Dne 20. septembra pri Sr. Florijanu**, okr. Deutschlandsberg; v Gasenu**, okr. Birkfeld; v Gleisdorfu**; v Waldn**, okr. Mautern; v Langenwangu*, okr. Mürzzuschlag; v Braslovčah*, okr. Viansko; v Saala**, okr. Voitsberg; v Öblarnu*, okr. Gröbmung.

Dne 21. septembra v Podsredi**, okr. Kozje; v Angerju** okr. Birkfeld; v Hartbergu**, v Lebringu**, okr. Hartberg; v Weißkirchen**, okr. Judenburg; v Oberzeiringu**, v Framu**, okr. Maribor; v Radgoni; v Ormožu** (svinjski sejem); v Fehringu**, v Ilzu**, okr. Fürstenfeld; v Lučanah**, okr. Arnovž; pri Sv. Jurju na Stiefingi, okr. Wildon; v Laškem**, v Ligistu**, okr. Voitsberg; v Murau**, v Gradcu (sejem s porabno živino); v Ptuj (konjski sejem, sejem z žrebeti in govejo živino).

Dne 22. septembra v Deutschfeistritzu, okr. Frohnleiten; v Triebenu*, okr. Rottenmann; v Trojachu*, okr. Murau; v Mariboru*; v Imenem (svinjski sejem), okr. Kozje; v Ptuj (svinjski sejem).

Ali se naj izvali letos v poletju in pozni jeseni še mnogo piščet? Pri obilni hrani, ki jo dobijo piščeta od žetve do pozne jeseni pri prostem izprehajanju po kmečkih dvoriščih, zlasti, ako so jim dostopna še strnišča polja in ako so jim na razpolago odpadki vrta in kuhinje, rastejo prav hitro.

Toda, ko nastopi mrzlejšje vreme, začnejo takoj zaostajati v rasti ali popolnoma nehajo rasti. Zatorej ostanejo kokoši, ki se pozno izvalijo, skoro brez izjeme manjše kakor zgodaj izvaljene in poslednjih ne dosežejo niti na število in niti na velikost jajc.

Zatorej se navadno ne izplača, take kokoši rediti čez zimo, ker se iz njih ne morejo nikdar razviti krepke zimske kokoši, ampak se morejo porabiti samo za klanje.

V ta namen bo pa v tem letu gotovo koristno, pustiti valiti še v juliju do septembra. Kajti pričakovati je, da bo v jeseni in po zimi pičlo in drago ne samo kokošje, ampak sploh vsako meso, tako da more oni, ki ima še perutnino za klanje, zelo koristiti celoti, ali se more vsaj za lastno rodbino preskrbeti z mesom.

Ako izpade nova žetev dobro, kar je misliti in se bo odločilo v avgustu in septembru, tedaj je upati, da bo piča nekoliko ceneja kakor je bila v preteklosti, in se s tem omogoči tudi izreja mlade perutnine za klanje. Najmanj pa se more na deželi toliko perutnine vzgojiti, kolikor se je more v bistvu vzdrževati z odpadki kuhinje in gospodarstva poleg zadnjega žita ter s tem, kar morejo najti kokoši same na poljih in travnikih.

Pod tem pogojem je vsem kmetom najnujnejše priporočati, da izredijo kolikor mogoče veliko število piščet ne samo v prihodnji spomladi, ampak tudi letos v pozni jeseni, da bodo imeli mlade kokoši za klanje do zime.

To je v času vojne tem potrebnejše, ker so bila letošnja valjenja itak že zelo omejena, in bi se naj vsaj s poznim valjenjem dosegel nadomestek za meso.

Na noben način naj gospodinjne na deželi ne porabljajo onih jajc, ki so jih znesle pozno izvaljene kokoši, v prihodnjem letu za valjenje, ker kokoši, ki še niso stare eno celo leto, ne dajo nikdar krepkega zaroda.

Eden glavnih vzrokov nazadovanja naše kmečke kokošje rejne obstoji v tem, da se pusti navadno prepozno valiti, in da se potem od teh pozno izvaljenih kokoši porablja jajca brez vse skrbi za valjenje v prihodnjem letu. Pri tem je seveda neizogibno, da je zaradi vedno manjši in manj zmožen, kar povzroči veliko škodo.

Travnica. Pri nas imamo nekega hrošča, ki je poln rumenkastega in smrdkega soka. Imenujemo ga travnica, ker ga na prvo spomlad videvamo laziti po travi. Palec dolg hrošč je debel in prav neukretno kobaca po travi. Lahko ti ga je poznati po kratkih pokrovkah (gornjih krilih); mehkega in napetega zadka niti do polovice ne pokriva. Črn je in se spreminja na modro,

nahajajo se pa tudi zeleni, ki se spreminjajo na vijolični. Samci so mnogo manjši in tanjši, drugače pa samice podobni. Ako se travnice dotakneš ali jo vzameš v pritegne noge in tipalnice k sebi in iz vseh pušča črna sok, ki ima tudi nekoliko ostrine v sebi. Prav nekdo kaže tudi zaprišči ali se celo podmehuri, ali vsaj kratko in malo ni tako jerek, kakor od španske mušice. Živinskim zdravnikom rabila je nekaj v zdravilo konjih.

Travnica je še tudi drugače škodljiva. Bučelarji, jej bili posebno gorki neprijatelji, ko bi jo dobro poznali. Davi in zre jim namreč zalego v satoviji. A kako pri-ta spaka v panj? To se godi tako. Samica zdo-be prednjima nogama v zemlji jamico in znese v njo ku-ček jajec ter jo lepo s prstjo zagrne. Pozneje izkopi še drugo, in če je treba, tudi tretjo jamico, ker je ja-mirodovita ter vsega skupaj zneso gotovo tisoč jajec. Z mesec dni po priliki pririjejo predobni mladiči (ličinke) na dan in bite brž na blizu stoječe cvetlice, zlasti v premnoge zlatice in slanovrate, na katere se tudi buče-čmlji in drugi meditarji radi spuščajo. Toda tem lič-kan ni do mehu, temveč vsaka se le pašči splezati in kakega takega meditarja, ki je prišel sem nabirat mede-slasičice. Tako je ličinka prišla na »konja«, in driti e-ga, kakor človeka. »Konju« navadno ne stori nič zalega, kakor hitro pa doma opazi v lončku jajce, zleze s »konja« in se poloti jajca ter je požre. Ko se je tako otešča-gre ji tudi med v slast. Vse to jej tako dobro tekne, da se hitro razvija in preobrazi v popolnega hrošča. Ličinki zelene travnice se pa tudi že opazovalo, da je umorila bučelo, zabodši se ji v trebuh.

Grahar. Poleg žita je sovčije najboljshi in najte-nejši rastlinski živeč, pa tudi tega človeku kratijo neke živalce. Vsaka kuharica in vsaka gospodinja ve, da je grah rad piškav. Ako ga dene v vodo močit, vzplav-ga mnogo na vrh, časi več, nego ga ostane na dnu. Pregleduješ li blizu ta zrna, hitro opaziš, da ima vska na sebi okroglo luknjico, ali pa zelenkasto okroglo liso, kakor je namreč letni čas. Ako razkrojiš nekoliko ta-zrn, pokaže se ti, da so ona luknjičasta prav prazna in do luščine izjedena, v drugih pa najdeš stisnjega maj-nega hrošča, in zrno, seveda, tudi izjedeno. Ta hrošček je grahar.

Grahar je črn in poraščen z gostimi sivkastimi i rumenkastimi dlaticami. Belopasaste pokrovke trupla n-pokrivajo popolnoma, tako da se vidi belkasti zadek a na njem dve golii črni pegi. Usta so podaljšana v gobček ali takega rilca nima, kakor žužek.

Grahar prezimi že kot gotov hrošček v grahu, m-spomlad pregrizne luščino in se skozi narejeno luk-njico izkobaca iz tesnega stanišča. Iz prva, zlasti dokle-je vreme še neprijetno, pritaji se in leži kot mrtev me-grahom. Ob toplini in solnčnih dneh pa oživi, lazi okol-in leta po hramih, sosebno okoli oken, ker bi rad priš-e na jasno. Opoljena samica poišče cvetico ali odcedet-grah in položi na mladi grahov strok (kozuljo) eno al-tudi več podolgovatih, žolhtih jajec. Ko je vsa odložila-pogine. Iz jajca izleze ličinka, se zabode v strok, poišče-mlado grahovo zrnce ter se vanje zadolbe. Luknjica na-stroku in tudi na grahu se popolnoma zaraste, tako da-od zunaj ni znati, je li zrno zdravo ali ne. Grahar raste-in se debeli, a z njim tudi ličinka, ki pa sprva le po-malo je, da more grah zoriti, in še le potem ga v hramu-dalje razjeda.

Graharja najlaže zatreš, ako ves piškav grah, ki-plava na vodi, vržeš v ogenj. Pred vsem pa glej, da ne-bodeš takega graha sadil, ampak samo klenega in tež-kega. Prav pametno storiš, ako grah, predno ga spraviš, dobro posušiš, bodi si na peči ali v peči, samo na to-pazi, da toplina ne bode višja od 41. Reaumurovih stopinj. Izkušnja namreč uči, da ličinka pri ti toploti pogine, grah pa vendar ne izgubi kaljivosti.

Mokar. Je prav navaden hrošč, biva povsod po hišah, sosebno po mlinih in pri pekarjih. Še bolj nego hrošč-znane so njegove ličinke, rumeni in gladki črvi, tako-imenovani močni črvi, s kterimi pitamo slave in druge-prijetne pevce. Ti črvi so skoro palec dolgi, gladki in-trdi in se zato lahko izmuzajo izmed prstov. Nahajajo-se čisto po hramih, v kuhinjah, na vsiljih in v kašah, in sploh po kotih, kjer leže žitni in močni ostanki ali-pa živalski odpadki. Ako imajo dosti hrane, razmnože-se časi tako, da tudi škodo delajo.

Ptičarji, ki imajo več žužkojedih pevcov na skrbih, re-de si potrebne črve v nalašč zato napravljene godilnice, kjer jim vse leto ne zmanjka potrebne zalege. V kakov-lonec ali kako skrinjico vložne nekoliko črvov in je po-krrijejo z otrobi ali z moko, vmes polože tudi kako kunj-o ali kos starega usnja in sem ter tje potaknejo tudi kru-hove ostanke in pa kakovo kost, ktere se še kaj mesa-drži. Tako napolnjeno posodo postavijo na suh in topel-kraj, in jemljo iz nje črve, kolikor jih potrebujejo. Po-soda pa mora biti pokrita, da hrošči iz nje ne uhajajo, temveč da so prisiljeni ploditi se v godilnici. Črvi se-štrikrat leve, a po četrtem levu izpremene se v bele-mehke bube, na kterih je že poznati obrise prihodnjemu-hrošču. Vse preobraževanje traja malo ne leto dni.

Mokar je nekaj črez pol palca dolg, precej ploščat-hrošč temno rujave, po trebuhu nekoliko rudečkaste-barve. Četveroglati ovratnik je širok skoro kakor plitve-brasdičave pokrovke. Najrajši leta zvečer.

Pri vladujočem gorkem letnem času je priporočljivo, ako-se ima v vsaki hiši desinfekcijsko sredstvo. Opozarjamo na da-najšnji inzerat Lysoform-tvornic.

Nevarnost poletne vročine so brezdvomno za dojenčke naj-večje, ker primanjkuje v največih slučajih na pravilni in zanes-ljivi hrani. Ako pa dajete svojem ljubčeku Nealejevo moko za-otroke, ki se je že v mnogo tisočih slučajev od generacije do-generacije tako krasno izkazala, potem si ne prihranite samo žalosti, marveč videli boste svojega otroka izbornu uspevati. Poskušna-dozna na zahtevo takoj popolnoma zastoji po: Nestle dobru za-moko za otroke, Dunaj, 1., Biberstraße 49 a.

Bolni napljinč **Sanatorij Aflenx**
Hofacker 830, Štajersko, Preussisch

310

Gospodarske.

Letni in živinski sejni na Štajerskem.

Sejni brez zvezdic so letni in kramarski sejni; sejni, zaznamo-vani z zvezdico (*) so živinski sejni, sejni z dvema zvezdi-ca-ma (**) pomenijo letne in živinske seje.

Dne 11. septembra v Brežicah (svinjski sejem); v Cerkevniku** (Sv. Antonu). okr. Sv. Lenart v Sl. Gor.; v Mauternu**; v Hirschegg-Reinju**, okr. Voitsberg.

Dne 13. septembra v Glashütte**, okr. Deutschlandsberg; v Dobovi, okr. Brežice; v Weizu**, pri Št. Janžu pri Spodnjem Dravo-gradu**, okr. Slovenji Gradec; v Rušah**, okr. Maribor; pri Št. Jurju v Slov. Gor.**; okr. Sv. Lenart; v Gnasu, okr. Feldbach; v Ilzu (kme-tijski sejem); v Sockau**, okr. Fürstenfeld; pri Št. Stefanu**, okr. Leoben; v Šmarju pri Jel-šah**, v Mozirju**, okr. Gornji grad; v Loku**, okr. Laško; v Krakauhintermühle*, okr. Murau.